

Făt-Frumos din lacrimă după Mihai Eminescu, regia: Titus Jucov

ridicat totuși o întrebare: mai este spectacol de teatru de păpuși acela în care actorul este utilizat în detrimentul suveranității păpușii?

Este adevărat că diversitatea procedurilor folosite la nivelul mânuirii (sfori, tijă, păpușă-planșetă, pe mână) și chiar combinarea lor într-un singur spectacol, fără a se rupe însă unitatea de stil (Făt-Frumos din Lacrimă, Teatrul Republican de Păpuși „Licurici”, Chișinău) a demonstrat – prin acu-

ratețea și stilizarea mișcării – preocuparea de a dezvolta tehnicile acestei arte. Cu toate acestea, însă, prezența tot mai directă a actorului pe scena păpușii rupe treptat magia relației dintre spectator și păpușă-personaj, înlocuind-o cu aceea, existentă deja în teatrul dramatic, dintre spectator și actor-personaj. E momentul în care păpușa încetează să mai guverneze, ajungând doar participantă, alături de actor, la procesul creării unui spec-

tacol, cel mai adesea viu, ușor, plin de culoare și amuzament. Prezențele de acest gen au fost numeroase în cadrul Galei, astfel că a predominat sentimentul participării la acel tip de spectacol în care păpușa devine mai mult pretext (Povești trăsnite pe scări sucite – Teatrul pentru Copii „Arlechino”, Brașov; Prin poveste rostogol, Ascultă clopoțelul din inima mea – Teatrul Republican de Păpuși „Licurici”, Chișinău...).

Pe de altă parte, Teatrul „Ognivo” din Moscova, prin Cățelul Lunii, amintește de capacitatea celor mici de a înțelege problemele majore ale existenței, atunci când în poveste se regăsesc personajele îndrăgite ale copilăriei, dar și de puterea de sugestie a păpușii în tratarea scenică a acestor probleme, fără a fi necesar și aportul omului-actor.

Incluzând spectacole diverse din punctul de vedere al abordării estetice a artei păpușărești, Gala Internațională „Licurici '55” se dovedește a fi un eveniment necesar peisajului artistic actual, mai ales că îi păstrează teatrului de păpuși o poartă deschisă către noi tendințe.

Alina Mang

SSa scena amatorilor

Supraviețuitorii

„Umfolat cu pompa”, mai demult, până la dimensiuni pe cât de false, pe atât de stresante, teatrul neprofesionist a căzut acum într-o nejustificată dizgrație, devenind de multe ori ținta unor atacuri ironice sau violente din partea acelor care nu cunosc nici fenomenul autohton, nici faptul că pe alte meleaguri există trupe de acest fel, deja bine cotate, festivaluri de prestigiu și chiar o Asociație Internațională a Teatrului de Amatori. De altfel, dezinteresul senioral în fața nucleelor care au reușit să evite în trecut compromisurile de ordin ideologic se resimte și în faptul că multe asemenea trupe au sucombat în anii falnicei noastre tranziții, afilierea la acea Asociație Internațională a „încrămenit în proiect”, iar dintre confruntările devenite tradiționale, astăzi nu mai supraviețuiește decât

Festivalul internațional de teatru de la Lugoj, ajuns acum la cea de-a V-a ediție. Această longevitate se explică nu numai prin tradiție ori prin ambianța primitoare și entuziastă, ci și printr-o veche și indiscutabilă vocație pentru teatru a intelectualilor. Ea a făcut ca primul spectacol în limba română să aibă loc în oraș încă în 1841, iar din acest deceniu ansamblul lugojean să devină teatru municipal (neprofesionist) cu stagiune permanentă.

Trebuie spus, de asemenea, că supraviețuirea, iar acum succesul acestei manifestări sunt aproape inseparabil legate de numele profesorului Nicolae Blidaru, directorul Casei de Cultură din localitate și, în același timp, directorul festivalului. La actuala ediție s-au aliniat la start unsprezece trupe – din Grecia, Iugoslavia, Ungaria și România –, cele

patru zile de concurs prilejuind, dincolo de spectacolele urmărite adeseori de săli pline, o întâlnire între artiști și criticii din juriu, pe tema integrării teatrului nostru neprofesionist în circuitul manifestărilor europene de gen. A fost, de asemenea, lansat volumul Cântecul frânt al ciocârliei de Tiberiu St. Ciorogariu, fost actor în trupa lugojeană, stabilit acum în S.U.A. Faptul că teatrul neprofesionist poate oferi surprize notabile în ceea ce privește emoția estetică, talentul actorilor și ingenuitatea interpretării a ieșit pregnant în evidență, fie în spectacole ca Menajeria de sticlă (regia: Ion Ardeal Ieremia), prezentat de Teatrul municipal din Lugoj (Marele premiu), Se caută un mincinos de Dimitris Psathas, în interpretarea Teatrului „Apollo” al municipalității din Assos-Lecheon Perigiali Corinthias – Grecia, Iosif și frații de Soltenszky Tibor, prezentat de Ateneul Cultural „Kava” din Budapesta, sau Căii la ferăstră de Matei Vișniec, adus pe scenă de Societatea cultural-artistică „Lucaefărul” din Virșeț – Iugoslavia

(formații laureate ale festivalului), fie în performanțele individuale ale unor actori ca Tudor Trăilă, în rolul Jim din *Menajeria de sticlă*, și Elbert Lilla, excelenta protagonistă a spectacolului de teatru gestual *Aritme*, oferit de trupa Artkontakt din Szekszerd (distinși amândoi cu câte un premiu de interpretare), fie în evoluția ca regizor, interpret și manager a profesorului Constantin Ștefănescu de la Teatrul Tinemar al Cercului Militar din Mangalia, autorul spectacolului *Mâna destinului*, după *Doi pe o bancă* de Aleksandr Ghelman. Fără să trăiască satisfacția de a urca pe podium, artiștilor de la Teatrul municipal din Caracal (cu montarea *În căutarea sensului pierdut* de Ion Băieșu), Teatrul „Ion Luca” din Vatra Dornei (cu *Mătrăguna* de Niccolò Machiavelli), Cercul Militar din Medgidia (cu *Fata cinstită* de Carlo Goldoni) sau Teatrul studentesc „Ludic” din Iași (Conu’ Leonida față cu reacțiunea) le revine meritul de a fi cucerit nu o dată aplauzele publicului și de a ne fi reamintit că se află și ei printre briați supraviețuitori ai teatrului neprofesionist.

Ion Parhon

Se caută un mincinos de Dimitris Psathas

Si impresii

Tineretea Naționalului ieșean

Înțelegând necesitatea diversității proiectelor teatrale pe care le realizează, atât pentru spectatorii care îi trec pragul, cât și pentru menținerea „în formă” a trupei, Teatrul Național din Iași încurajează din plin montarea unor spectacole special gândite pentru spațiul Sălii Studio pe care o deține, spațiu amenajat și el în ideea că istorica sală italiană nu mai poate împăca astăzi toate gusturile publicului și oamenilor de teatru. Ușa Sălii Studio a Naționalului ieșean este astfel larg deschisă tuturor regizorilor și actorilor (foarte tineri, tineri ori mai puțin tineri), chiar studenților, în măsura în care proiectele pe care le prezintă aceștia sunt realiste, „stau în picioare”. Nu știu câți tineri au venit cu propuneri, câți au ratat ocazia, câți au fost respinși, cât de greu le este sau cum își „rotunjesc” salariile. Cert este însă că rezultatele se văd. Aerul proaspăt se simte. Cei

care joacă, mai ajutați, mai lăsați să-și găsească singuri sponsori, au făcut progrese foarte mari. Succesul lor demonstrează – pentru a câta oară? – ce important este să joci imediat după încheierea studiilor, să joci aproape orice, numai să joci. Este foarte adevărat și faptul că, la Iași, există actori alături de care nu poți să stai fără să nu înveți câte ceva. Se numără printre ei Sergiu Tudose, Petru Ciubotaru, Mihaela Arsenescu-Werner. Revenind la tână generație, mi se pare important de semnalat „cazul” actorilor Roxana Păun Trifan și Nicolae Ionescu. I-am văzut pentru prima oară anul trecut în *Sub zodia lui Sisif* după Eschil și Euripide, spectacol ce le scotea în evidență numai defectele, când, de fapt, ar fi trebuit să-i pună în valoare, fiind ultimul spectacol din viața lor de studenți. S-au prezentat neglijent, mi-au lăsat o impresie proastă. I-am revăzut în

1999 la Gala Tănărului Actor de la Costinești. Au concurat la secțiunea grup cu *Ursul* de A. P. Cehov. Nu au fost premiați, dar prestația lor a fost onorabilă. Din stagiunea 1999–2000, joacă pe scena Naționalului ieșean. Au avut norocul să fie distribuiți destul de mult: în *Fata fără zestre* de A. N. Ostrovski, *Ultima dragoste a lui Don Juan* de Tudor Popescu (ambele, în regia lui Nikolov Perveli Vili), în *Roberto Zucco* de Bernard-Marie Koltès, în regia lui Alexander Hausvater. Se prezintă din ce în ce mai bine. S-au integrat și, în mod normal, în ceea ce-i privește, n-ar trebui să mai vedem sau să auzim lucruri proaste. Șansa lor s-a chemat Sala Studio a Teatrului Național din Iași: spectacole fără desfășurări impresionante de forță, fără fonduri de miliarde...

Irina Ionescu